

TOIMINTASUUNNITELMA 2014

Liiton toiminta rakentuu vuonna 2013 hyväksytyn strategian pohjalle. Strategiaa täydentää sen toimeenpanosuunnitelma ja toimintaympäristökuvaus. Strategian liitteeksi laaditaan vuonna 2014 viestinnän strategia.

I. Missio, visio ja tavoitteet

Vapaa Sivistystyö ry:n *missiona* on vapaan sivistystyön asemaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttaminen.

Vapaa Sivistystyö ry:n *visiona* on olla vaikuttava vapaan sivistystyön edistäjä ja puolestapuhuja.

Liiton *tavoitteena* on

- ylläpitää ja parantaa vapaan sivistystyön oppilaitosten toiminnallisia edellytyksiä vaikuttamalla alan lainsäädäntöön ja rahoitusjärjestelmään
- puolustaa ja vahvistaa vapaan sivistystyön asemaa suomalaisessa koulutus- ja oppimisjärjestelmässä sekä lisätä tietoisuutta uusista koulutustehtävistä ja edistää avautuvien mahdollisuuksien haltuunottoa yhdessä jäsenliittojen kanssa
- lisätä vapaan sivistystyön tunnettuutta ja julkista arvostusta
- edistää vapaan sivistystyön kansainvälistä vuorovaikutusta yhteistyöjärjestöjen kautta.

Liiton *ydintehtävät* ovat

- edunvalvonta ja vaikuttaminen vapaan sivistystyön asemaan ja toimintaresursseihin
- vapaan sivistystyön julkikuvan kirkastaminen ja tunnettuuden lisääminen yhdessä jäsenliittojen kanssa
- mukanaolo kansallisen linjan määrittelyssä suhteessa kansainvälisiin yhteistyöjärjestöihin.

2. Edunvalvonta ja vaikuttaminen

Liitto tekee edunvalvontaa ja vaikuttamista tiiviissä yhteistyössä jäsenjärjestöjen kanssa. Valtakunnallisten liittojen kesken sovitaan konkreettisesta vaikuttamistyön työn- ja vastuunjaosta. Näin varmistetaan toiminnan vaikuttavuus, poistetaan päällekkäisyyksiä ja luodaan yhteistä vapaan sivistystyön linjaa ja kuvaa.

Yhteisjärjestön työssä hyödynnetään jäsenjärjestöjen vahvuuksia ja tukeudutaan jäsenjärjestöjen erityisosaamiseen. Näin vapaan sivistystyön järjestöllinen osaamisresurssi on tehokkaassa käytössä ja toimii saumattomasti yhteen.

Edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoitteet ilmenevät yllä olevista liiton perustavoitteista.

Käytännössä edunvalvonta ja vaikuttaminen tarkoittavat ainakin seuraavia asioita:

- aktiivinen edunvalvonnallinen yhteydenpito päättäjiin ja viranhaltijoihin yhteisesti määritellyin perustein
- jäsenjärjestöjen tukeminen niiden erityiskysymyksissä yhteisesti sovitulla tavalla
- hallituksen hyväksymien aloitteiden tekeminen sekä lausuntojen ja kannanottojen antaminen vapaan sivistystyön yhteisistä asioista
- kehittämistyöryhmissä ja -toimikunnissa mukana oleminen, kun kysymys on vapaan sivistystyön yhteisistä kysymyksistä
- toimintaympäristön muutosten ennakointi ja muutoksiin reagoiminen vapaan sivistystyön osalta sekä jäsenjärjestöjen informointi muutosnäköymistä
- vaikuttamisviestintä poliittisiin päättäjiin ja viranhaltijoihin erityisessä viestinnän strategiassa sovitulla tavalla

Edunvalvonta- ja vaikuttamistyön linjaukset hyväksytään liiton hallituksessa. Liiton puheenjohtajan tehtävänä on hoitaa käytännössä edunvalvontatyötä ja toimia tiiviissä yhteistyössä varapuheenjohtajien ja hallituksen kanssa.

Keskeisinä huomion ja vaikuttamisen kohteina ovat vuonna 2014 ainakin

- vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmän ja lain uudistaminen
- valtion talousarvio sekä mahdolliset rakenteelliset uudistukset ja säästöpäätökset
- kansallisen osaamisperustan vahvistaminen -hanke
- oppivelvollisuusiän nostaminen
- koulutuksen järjestäjän kehittämissuunnitelma -hanke
- koulutusvienti

Liitto toteuttaa toimintavuoden 2014 tavoitteitaan tiiviissä yhteistyössä jäsenliittojen kanssa. Vaikuttamistyön keskeisinä kohteina ovat opetus- ja kulttuuriministeriö, valtioneuvosto, eduskunta, Opetushallitus, työ- ja elinkeinoministeriö ja Suomen Kuntaliitto. Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä toimii Vapaan sivistystyön yhteistyöryhmä YTR. Se käsittelee vapaan sivistystyön lainsäädäntö-, rahoitus- ja kehittämishankkeita ja toimii yhteistyöelimenä vapaan sivistystyön toimijoiden ja OKM:n välillä. YTR:n puheenjohtajana toimii liiton puheenjohtaja ja sihteerinä liiton suunnittelija.

Liitto jatkaa toimintavuonna vuonna 2013 aloitettuja vaikuttajatapaamisia (vapaan sivistystyön kannalta keskeiset ministerit, kansanedustajat ja viranhaltijat). Tapaamisten keskeisenä sisältönä on vapaan sivistystyön aseman ja tunnettuuden vahvistaminen sekä toiminnallisten resurssien varmistaminen.

Eduskunnassa toimii vapaan sivistystyön verkosto, johon kuuluu edustajia kaikista eduskuntaryhmistä. Liitto järjestää kansanedustajatapaamisen kaksi kertaa vuonna 2014.

Yhteisjärjestön nimeämät edustajat toimivat erilaisissa työryhmissä ja toimikunnissa tuoden esille vapaan sivistystyön näkökulman.

Liitto osallistuu kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen valmisteluun ja toimeenpanoon vapaassa sivistystyössä.

Liitto järjestää jäsenseminaarin vuonna 2014.

Liiton edustajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan vapaan sivistystyön järjestöjen ja oppilaitosten juhlaseminaareihin ja merkkipäivien juhliin. Seminaarit ja juhlat ovat erinomainen tapa nostaa esille vapaata sivistystyötä valtakunnallisesti ja alueellisesti.

3. Viestintä ja brändityö

Vapaa sivistystyö toteuttaa viestintästrategiaa siten, että vapaan sivistystyön oppilaitokset ja niiden valtakunnalliset liitot huolehtivat vapaan sivistystyön koulutuksen markkinoinnista paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Oppilaitokset ja niiden valtakunnalliset liitot huolehtivat oppilaitosten ja oppilaitosryhmien julkikuvasta ja tunnettuudesta.

Yhteisjärjestö kohdistaa vaikuttamisviestinnän niihin tahoihin, jotka päättävät vapaan sivistystyön resursseista eli opetus- ja kulttuuriministeriöön, työ- ja elinkeinoministeriöön, Opetushallitukseen, Suomen Kuntaliittoon, valtioneuvostoon ja eduskuntaan. Liitto huolehtii jäsenliittojen kanssa siitä, että tieto kulkee kaikkien vapaan sivistystyön valtakunnallisten toimijoiden kesken eikä viestintä ole ristiriitaista. Liiton sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä laaditaan toimintavuoden aikana oma strategia.

Toimintavuonna liitto

- hyväksyy viestintästrategian osaksi liiton strategiaa
- suunnittelee ja toteuttaa vapaan sivistystyön yhteisen brändimarkkinointihankkeen, jos sille saadaan erillinen rahoitus
- viestii vapaan sivistystyön olemuksesta, laajuudesta ja merkityksestä tiedotusvälineille
- tekee Kansanvalistusseuran kanssa tiivistä viestinnällistä yhteistyötä
- osallistuu Elinikäisen oppimisen viikkoon jäsenjärjestöjen kanssa

4. Kansainvälinen toiminta

Liitto osallistuu pohjoismaisten ja eurooppalaisten aikuiskoulutuksen yhteistyöverkostojen toimintaan. Oppilaitokset ja oppilaitosmuodot hoitavat omat kansainväliset yhteytensä.

Liitto on jäsenenä aikuiskoulutuksen maailmanjärjestössä ICAE:ssa ja eurooppalaisessa kattojärjestössä EAEA:ssa.

Yhteisjärjestön roolina EAEA:n jäsenjärjestönä on tukea sen eurooppalaista edunvalvontaa Suomesta käsin sekä osallistua keskusteluun, kun muodostetaan Suomen kantoja koulutusta koskeviin linjanvetoihin EU:ssa. Käytännön yhteydestä huolehtii EAEA:n hallituksen jäsenenä toimiva liiton varapuheenjohtaja Tapio Kujala, jonka työnantaja Kansanvalistusseura hoitaa myös EAEA:n tiedotuksen.

Yhteisjärjestö tekee yhteistyötä pohjoismaisten vapaan sivistystyön järjestöjen pääsihteerien Folkbildning i Norden-verkoston kanssa ja osallistuu Pohjoismaisen aikuisoppimisen verkoston (NVL) työryhmien ja verkostojen toimintaan, kun niiden aiheet edistävät vapaan sivistystyön asemaa ja kehittämistä.

Toimintavuonna liitto

- osallistuu aktiivisesti EAEA:n hallitustyöskentelyyn Tapio Kujalan toimesta

- osallistuu Suomen linjanmäärittelyihin eurooppalaisissa ja pohjoismaisissa aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön kysymyksissä
- osallistuu pohjoismaisten vapaan sivistystyön yhteisjärjestöjen pääsihteeritapaamisiin
- osallistuu NVL:n vapaan sivistystyön opitun tunnustamisen kehittämiseen tähtäävään toimintaan

5. Hankkeet

Sivistyksen Vastuu ja Vapaus (SVV) -tutkimusohjelma vuosina 2011–2014

Yhteisjärjestö jatkaa tutkimuksen vahvistamiseen ja hyödyntämiseen liittyvää yhteistyötä yliopistojen ja jäsenjärjestöjen kanssa. VST:n tehtävänä SVV-ohjelmassa on tutkimustiedon tuottaminen, kokoaminen ja levittäminen, kansallisten tutkijatapaamisten ja tutkimusseminaarin järjestäminen sekä SVV-toiminnasta tiedottaminen. Tutkimukseen liittyvää yhteistyötä ja tukitoimintaa toteutetaan erillisrahoituksella (OKM:stä, rahastoilta ja säätiöiltä).

Toimintavuonna liitto

- teettää selvityksen vapaan sivistystyön erityiskysymyksistä
- osallistuu vapaata sivistystyötä koskevan tutkimusjulkaisun tuottamiseen
- tukee vapaata sivistystyötä käsittelevien tutkimusartikkelien ja esitelmien tekemistä
- järjestää tutkimuspohjaisen vapaan sivistystyön kesäseminaarin elokuussa 2014
- järjestää yhteistyöyliopistojen kanssa tutkijatapaamisia
- aloittaa pohjoismaisen tutkijatapaamisen valmistelut yhteistyössä yliopistojen ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseuran kanssa (tapaamisen teemana vapaan sivistystyön tutkimus, ajoitus maaliskuu 2015)
- ylläpitää SVV -verkkosivustoa

Pohjoismaiset matka-apurahat

Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee vapaan sivistystyön toimijoiden pohjoismaista yhteistyötä avustuksella, joka kanavoidaan kentälle VST:n kautta.

Toimintavuonna liitto

- jakaa apurahoja alan oppilaitoksissa ja järjestöissä työskentelevien Pohjoismaihin ja Suomen lähialueille suuntautuvien alan yhteistyöhön, täydennyskoulutukseen tai konferensseihin osallistumiseen liittyvien matkojen kustannuksiin

Talous

Liiton talous rakentuu opetus- ja kulttuuriministeriön järjestöavustuksen varaan. Hankkeet toteutetaan hankerahoituksella ja rahastojen/säätiöiden avustuksilla. Taloutta hoidetaan hyväksytyn talousarvion mukaisesti.

Henkilöstö

Liiton toimintaa johtaa hallituksen puheenjohtaja, joka osallistuu konkreettisesti liiton tavoitteiden ja tehtävien toteuttamiseksi. Liiton puheenjohtajana toimii vuonna 2014 Aaro Harju. Liitto on tehnyt puheenjohta-

jan tehtävien hoitamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta sopimuksen Sivistysliitto Kansalaisfoorumin kanssa.

Liiton palkkaamana kokoaikaisena työntekijänä toimii suunnittelija Leena Saloheimo.

Arviointi

Liiton hallitus järjestää oman arviointi-istunnon vuoden 2014 alussa. Lisäksi jäsenjärjestöille lähetetään toimintavuoden aikana kysely liiton toiminnasta, sen merkityksestä ja vaikuttavuudesta.